

קבוצת מיקוד אימהות ונשים

30 באוגוסט 2014

בקבוצת המיקוד לקחו חלק 45 אמהות ונשים¹ והתקיימה בהשתתפות סמדר אהרון נוחם מנהלת מחלקת התכנון בעירייה. בשל ריבוי המשתתפות חולקו הקבוצות ל-3:

1. קבוצה של אמהות לפעוטות – הקבוצה אורגנה על ידי חופית גולדנון יוזמת מעגל אימהות בראש העין ועל ידי עו"ס זוהר שלום ובת אל יפת, האגף לשירותים חברתיים.
2. נשים ואמהות לילדים ונוער – הקבוצה אורגנה על ידי עו"ס בתיה נחמן ושמעית מדמון, האגף לשירותים חברתיים.
3. נשים +45 - הקבוצה אורגנה על ידי אורלי מונק מנהלת פורום הנשים של ראש העין.

הקסם של ראש העין

- **עיר של קהילה** - עיר בעלת חוסן ואיתנות קהילתית.
- **עיר במסווה של כפר** - עיר שקטה, אינה המונית ורועשת. השילוב של כפר ועיר, מייצר אוויר טוב. המשתתפות מדווחות על אוירה אינטימית ומשפחתית, שיתוף, סולידריות, מעורבות חברתית, תחושת שייכות, פשטות, שוויון, קבלה וערכיות.
- **עיר ירוקה** - יער, הרים שברובם נעלמו אך עדיין נותרה מהם "פיסה", ישנן נקודות ירוקות ברחבי העיר, פארק טל והטיילת והנחל החוצה את העיר.
- **נקודות משיכה** בתוך העיר בעיקר בחורף, כשהמים גועשים בנחל.
- מתרחשת **הגירה אל העיר** בשל קהילת האנשים בה. הדבר בולט בעיקר בקרב הקהילה הדתית המצליחה למשוך אליה אנשים מחוץ לעיר.
- **הסתגלות** מהירה לעיר - התושבים החדשים מסתגלים לעיר בפרק זמן מהיר ומרגישים שייכות אליה.
- **עיר בעלת ערכים גבוהים** - מתבטא בעיקר בשל יוזמות התנדבותיות, בעיקר בקרב בני הנוער.
- **נוער איכותי** –
 - כמעט כל הילדים ובני הנוער בעיר לוקחים חלק בתנועות הנוער שהן משמעותיות ומבוססות בעיר. במסגרת התנועות מוקנים ערכים חברתיים דרך ההתנדבות (בני עקיבא, צופים, הנוער העובד והלומד).
 - הנוער בראש העין בעל מוטיבציה גבוהה להתנדב.
 - התחושה היא הנוער בראש העין חשוף לתכנים חיוביים והוא בעל חשיפה מועטה לתכנים והשפעות שליליות כפי שקורה בערים הגדולות.

¹ רשימת המשתתפות מופיעה בסוף הסיכום

• **עיר פלורליסטית וסובלנית –**

- ניתן לפגוש בעיר מגוון אוכלוסיות, חילונים, מסורתיים ודתיים, תושבים ותיקים ועולים, אוכלוסייה מתחדשת למול אוכלוסייה צעירה, אנשי קבע ובעלי צרכים מיוחדים ועוד. יחד עם זאת התושבים מגלים סובלנות, כבוד הדדי וקבלה של אורח חיים שונה. פועל יוצא מכך שבעיר "כמעט ואין מתחים בין האוכלוסיות", והן חיות בשלום זו עם זו, פרט ל"חיכוכים אזוטריים".
- תושבים בעלי צביון חילוני מכבדים אוכלוסייה דתית ומסורתית, באזורים בהם הם מתגוררים, אינם מחללים שבת בפרהסיה.
- **עיר עם יחסיי דו-קיום –** העיר שוכנת על גבול כפר קאסם. היחסים בין שני הישובים הינם חלק אינטגרלי מהחיים בעיר. ראש העין צורכת שירותים מהכפר ויש מתושבי הכפר המועסקים בראש העין.
- **עיר עם מורשת –** המורשת שתרבות תימן הביאה עמה נשמרו וכן צביונה, בכך הופכת "ראש העין ייחודית בארץ" בהיבט זה.
- **עיר לדורות –** בראש העין ישנן משפחות ותיקות הגרות בה דורות אחורה וכך נוצרו בעיר תאי משפחות גדולות.
- **עיר של ביטחון –** העיר מקנה לתושביה תחושת ביטחון. מדדי האלימות בה נמוכים, עובדה המאפשרת לתושבים, לרבות ילדים, נערות ונשים, להסתובב בעיר ללא כל חשש בשעות השונות של היום.
- **עיר מגוונת ובעלת סגנונות מבניים –** בעיר שילוב נוף של ישן מול חדש יחד עם פינות היסטוריות רבות, המקנה להם תחושת גאווה.
- **מקום טוב באמצע, נגישות וקרבה למרכז –** ראש העין קרובה לערים גדולות ומרכזיות הממוקמות סביבה. היא נגישה למקומות רבים (הוד השרון, פתח תקווה, רעננה, כפר סבא, אריאל (אוניברסיטה), אלקנה, בר אילן, אלעד).
- **עיר של מימוש עצמי לנשים שגרות בה –** נשים מסוימות חשות כי העיר מאפשרת לתושבותיה מימוש עצמי. העיר הינה פלטפורמה לנשים להתפתח במישור הקהילתי, החברתי, העסקי ו"ניתן לומר שגם בהקשר הציבורי".

הרקמה העירונית, המע"ר, המגורים וחזות העיר

בראש העין, לדעת המשתתפות, מחירי דירות נמוכים ביחס לישובים בסביבתה, מה שמהווה, בשלב זה, אלטרנטיבה נדל"נית טובה במיוחד עבור חלק מהמשפחות הצעירות המעדיפות את מרכז הארץ.

המשתתפות משוכנעות כי מחירי דיור מאפשרים ויציבים לצד חיזוק השכונות הוותיקות יאפשר משיכת אוכלוסייה צעירה וחזקה אל העיר. למרות האמור, משפחות חד הוריות הלינו כי מחירי הדיור גבוהים להם וכי השכירות בעיר גבוהה אף היא, גם לציבור הסטודנטים.

- ראש העין נעדרת קו אדריכלי אחיד והיא בנויה מאוסף פריטים שבו כל בית נראה אחרת. זה יוצר כך אמרו, "דעש עיצובי".
- אופי הבנייה החדשה שבה מגדלי דירות מעלה הסתייגות בקרב חלק מהמשתתפות.
- בעיר הוותיקה בתים צמודי קרקע ולהם מרחב פתוח סביבו. יש בעיה עם הסדרת המרחב הציבורי והמפגש שלו עם המרחב הפרטי, אמרו.
- הכניסה הראשית לעיר, אמרו, "אינה ראויה בכלל" "היא מייצרת תדמית שלילית לעיר" שכן אינה מושקעת או מטופחת. מיקום תחנת הדלק בכניסה אינו מחמיא ואינו מכבד את באיי העיר.

מחשבות והצעות בהיבט של מגורים:

- הוצע לקחת את הפרוגרמה של שכונת העצמאות כמקרה בוחן של נהירת אוכלוסייה צעירה וחזקה אליה ולהעתיק לשכונות החדשות.
- חשוב שתהיה בנייה חדשה ואטרקטיבית לאוכלוסייה חזקה.
- הבנייה צריכה להיות מותאמת ומכוונת לזוגות צעירים ולתושבים הוותיקים.
- הועלתה בקשה שבתי הספר לא יהיו סמוכים לבתי המגורים.
- נציגת משפחות חד הוריות הציעה לשקול הענקת תמריצים לקניית דירה עבורן.
- חשוב מאוד לחזק את השכונות הוותיקות והמוחלשות. בסדר עדיפות יורד, הן: שכונת אביב בראשונה ולאחריה השכונה הוותיקה.
- מיקום פארק אטרקטיבי בשכונות המוחלשות עשוי לעודד תושבים חזקים מרחבי ראש העין להגיע לבלות בו ובכך לחזק את האזורים המוחלשים בעיר.
- ניתן לחזק את השכונות המוחלשות על ידי הוספת מרכזים קהילתיים בהם.
- חשוב לשמור על מרקם עירוני שבו הבינוי מגוון ומרווח ולא תהיה בנייה של מגדלים גבוהים.

מחשבות והצעות בהיבט של חזות העיר

- ככלל עלתה הבקשה לשיפור המרחב העירוני וחזות הרחובות.
- המשתתפות מציעות שתוכנית המתאר תידבוק בקונספט עיצובי אחיד לרחובות ולמבנים. תכנון שכזה ייצר סדר ושקט בפן האסתטי ויהלום את השקט האופייני לעיר, זה שהכל מציינים כיתרון ראש העין.
- חשוב שהתכנון העתידי יכלול שדרוג של מערך התאורה והמדרכות, הוספת ספסלי ישיבה ברחבי העיר.
- חשוב שיינתן מענה מידי לחצרות פרטיות מסוימות בעיר הנראות כמדמנות.
- התייחסות ראויה בתוכנית לכניסות השונות לעיר.
- שימור מתחמי ההיסטוריה ומתחמי העתיקות בעיר.
- הוצע לשמר את הקולנוע הישן ואת מגדל התצפית.
- מתבקשת שייכות והנכחה של מגדר נשי במרחב העירוני באמצעות קריאת רחובות גם על שמות נשים. כיום ישנם רק 4 רחובות הקרויים בשמות של נשים.
- התקנת שירותים ציבוריים במרחב העירוני, לדוגמה בטיילת.

מרכז העיר ראש העין

מרכז העיר אינו מפותח ואינו אטרקטיבי הן מבחינה פיסית והן מבחינת שירותי המסחר שהוא מציע. המשתתפות מעוניינות במרכז עיר שבו הכול בהישג יד, בדומה לרחוב אבן גבירול בת"א.

עוד הלינו על כך שכדי להגיע למרכז העיר יש צורך בנסיעה כמעט מכל מקום בעיר. מעטים הם התושבים שמרכז העיר נגיש להם רגלית, אמרו. בשל הגדילה המואצת של העיר בשנים הקרובות עלתה השאלה לגבי מיקומו וטיבו של מע"ר ראש העין העתידי.

יש הטוענים שמרכז העיר צריך להמשיך להיות ממוקם באזור הוותיק, ברחוב שבזי, שכן האוכלוסייה באזור זה מעוטת אמצעים וברובה מבוגרת. מיקום זה הופך את המע"ר לנגיש עבורם אף במרחק הליכה.

מחשבות והצעות בהתייחס למרכז העיר

- פיתוח תשתיות פיסיות ברחוב שבזי: הרחוב יחויב לעבור "מתיחת פנים" ושדרוג אסטטי משמעותי.
- הוצע להפוך את שבזי לשדרה ארוכה שהשהייה בה נעימה ואטרקטיבית.
- הוצע להפוך חלקים מסוימים מהרחוב למדרחוב.
- רחוב שבזי הארוך יתפקד כמרכז עיר מתמשך, כאשר הוא ישתנה ויתאים את עצמו לאוכלוסיות השונות באזורים אותם הוא חוצה.
- חשוב לשמר את הנקודות ההיסטוריות על ציר שבזי.

- יש לדאוג לשדרוג המדרכות, חידוש מערך התאורה לאורך הרחוב, נטיעת שדרות עצים, סלילת שבילי הליכה ואופניים וכן שילוב ספסלי רחוב.
- חשוב מאוד שתינתן תשומת לב לאוכלוסייה בחלק הוותיק כמו גם להתאים את השירותים, מקומות התרבות והבילוי בו על פי המרקם התרבותי של המקום.
- הודגש כי רחוב שבזי משלב מגורים, לכן הקמת מתחמי בילוי ועסקים הפתוחים בלילה שימשכו לאזור בלוינים, עלול לייצר רעש לכלוך ולהפר את שלווה הדיירים. יש לשקול אם זה נכון לפתוח מתחמי בילוי על ציר שבזי, ואם כן איך מייצרים את האיזון בין הדיירים ואוכלוסיית המבליים.

המרחב הציבורי – שטחים פתוחים ואיכות סביבה

חזון ירוק: ראש העין עיר ירוקה ונקייה היודעת להעריך ולשמר את משאבי הטבע והערכים הנפיים שניתנו לה.

ראש העין ירוקה

במסגרת השיח עולה באופן ברור, על ידי קבוצה מהן, הרצון לראות את ראש העין צועדת לקראת קיימות (Sustainability). תכנית המתאר, לטענת המשתתפות, דורשת ראייה רחבה כשערך הקיימות צריך שיהיה מרכזי במכלול התחומים בהם היא עוסקת.

המשתתפות מעידות כי פארקים וגני שעשועים מייצרים גיבוש בין התושבים, מחזקים את הקהילתיות ומעודדים את התושבים לצאת ולבלות בהם. תכנון נכון שלהם והפיכתם לאטרקציה עירונית יביא אף תירות חוץ עירונית.

כמו כן ציינו כי עצי העיר משרים אווירה נעימה וחשוב לדאוג לשימורם ולהימנע מגיזומם, כפי שקורה ברחוב שבזי.

- מצבם של הפארקים והגינות הציבוריות, לוקים בחסר הן מבחינת הנגישות, באזורים רבים אמרו, נדרשת האוכלוסייה הצורכת פארקים וגנים ציבוריים לנסוע כדי לבלות בהם.
- ההיצע והאיכות של הגנים לא מספק, מגוון המתקנים דל ביותר, לעיתים מתקן אחד בלבד, ואינו מתאים לכלל גילאי הילדים.
- רוב הגינות הציבוריות מוזנחות (לדוג' פארק בזלת) ואינן מתוחזקות, מרבית המתקנים אינם בטיחותיים וחלקם שבורים ומסכנים את שלום הילדים.
- העיר נעדרת צמחייה. וקיים פער ברמת הגינון הציבורי ואיכותו בין השכונות החדשות לשכונות הוותיקות.
- הפארקים אינם נגישים לבעלי עגלות ילדים ולאוכלוסייה בעלת מוגבלות פיזית (לדוג', הגן בה' באייר מוגבה על רמפה).

- ציינו כי משטחי הדשא מדוללים והופכים למוקדי משיכה לכלבים העושים את צרכיהם שם. ללא אכיפה, השילוב של שתי העובדות הללו יוצרים מפגע תברואתי ואסטיטי כאחד.
- העיר אינה נקייה, נטען. תושבים מותירים את מתקני פחי האשפה פתוחים ומאפשרים לאשפה "לזלוג" ו\או המהווים מוקד משיכה לחתולי רחוב, יחד נוצר מפגע תברואתי ומרחב מזוהם בקרבת המתקנים.
- באשר למתקני המחזור, ציינו כי ההתייחסות לנושא זה סביר ואף משתפר עם הזמן.
- רעש המטוסים שעוברים בתדירות גבוהה בשמי העיר מטריד מאד.

מחשבות והצעות לשיפור בהתייחס לפארקים וגינות ציבוריות

- הסדרת מתחם ייעודי לשחרור כלבים.
- בניית פארק אחד מרכזי לעיר, גדול, אטרקטיבי וחדשני (כדוגמת פארק המזרקות), ובמקביל בניית גינות קטנות יותר בקרבת אזורי מגורים.
- בניית גני שעשועים **תחומים** על מנת לאפשר לילדים להתנהל בהם בחופשיות ובבטיחות ומבלי שהקרבה לנתיבי תחבורה ראשיים יסכנו אותם.
- לייצר הפרדה בין גני השעשועים ומתקני הספורט הפונים כל אחד בשימושו לאוכלוסייה אחרת.
- כדאי לשקול שילוב של שולחנות פיקניק בפארקים מסוימים.
- התקנת שירותים ציבוריים בפארקים.
- בשיקול מיקום הפארקים יש לקחת בחשבון מספר דברים:
 - הימנעות של פיתוח מתקני משחקים באזורים שאין בהם קווי מתח גבוה וקרינה.
 - עדיפות למקם פארקים בקרבה לבניינים רבי קומות שכן דיירים בבתים צמודי קרקע בעלי יתרון לנצל את החוץ באופן מידי לעומת דיירים המתגוררים בבניין דירות.
 - מיקום פארקים באזורים בהם משפחות צעירות להם ילדים בגיל הרך.

מחשבות והצעות לשיפור בהתייחס לאיכות הסביבה

- הקמת גינות קהילתיות וגינות "אכילות" - "גינות אכילות הינן גינות שמגדלים בהן ירקות ופירות."
- הצבת מתקני מחזוריות בכלל אזורי המגורים.
- הוספת מתקני אשפה באזורי המגורים.
- התקנת מתקני פסולת עם קודנים או לחילופין תשתית לפחי אשפה מוטמנים.
- שימוש בחומרים ממוחזרים בכל האלמנטים של חזות העיר, ושימוש חוזר בחומרים באופן כללי.
- קידום חיסכון אנרגטי. לדוגמה, הצבת מערכות חשמל סולריות על מבני ציבור.

- הפחתת פליטה וצריכה, לדוגמה, מתקנים לאיסוף מי גשם והתקנת מתקנים לאיסוף מי מזגנים במבני הציבור השונים.
- כבלי חשמל שעוברים בתוך העיר מהווים מטרד פיסוי ובטיחותי חמור.

מתחם הטיילת ונחל רבה

החיבור בין הנחל לטיילת נראה כמנותק ללא חיבור בין האגם לעיר. חלקים של הטיילת מזנחים ואינם אסטטיים, בייחוד בחלק הנושק ל"וותיקה" ובשל היעדר הצללה מספקת באזור הטיילת התושבים לא יכולים ליהנות מהאזור בשעות השמש החמות.

שטחים "זנוחים"

קיימים מספר אזורים בקרבת מתחמי מגורים בעיר שייעודם לא ברור ועומדים ריקים. מצב זה הופך פעמים רבות את השטח למוקד לאשפה פיראטית, למוקד מרבצי צרכים של כלבים, למצב שבו תושבים חונים בצורה לא מוסדרת.

- השמשת חלקות אדמה אלה לחניות מוסדרות חיונית.

תחבורה, ניידות, תנועה ודרכים תחבורה ציבורית

ככלל, המשתתפות קבלו על כך שמערך התחבורה, הניידות, התנועה והדרכים בעיר אינם תואמים את הצרכים של התושבים וכי הוא נשאר "מעודכן" לשני העשורים הקודמים.

- מערך התחבורה הציבורית בעיר לוקה בחסר, ואינו יעיל הן בתדירות והן במסלולי הקווים עצמם. כמו כן אין חלופה חיונית לאוטובוסים דוגמת מוניות שירות. תושבים רבים בעיר, בפרט נשים, קשישים, בני נוער ובעלי צרכים מיוחדים המשתמשים העיקריים של התחבורה הציבורית בעיר, הם הנפגעים העיקריים. מעבר לכך היעדר מערך תחבורה הולם מייצר אצל התושבים תלות ברכביהם הפרטיים.
- קווי התחבורה בעיר מאספים ואין קווי תחבורה ישירים, כך הופכת נסיעה באוטובוס למייגעת וארוכה גם במרחקי נסיעה קצרים. התחושה ש"מטיילים בכל העיר" זמן רב נגזל מהנוסעים. קווי התחבורה נוסעים על תוואי אחד המייצר עומס תנועה רב.
- צוין כי מערך התחבורה הציבורית בעיר אינו מותאם למגוון בעלי צרכים מיוחדים.
- היעדר תחבורה ציבורית בסופ"שים (אוטובוסים או מוניות שירות) מקשה על ניידותם של ציבור "בלייני סוף השבוע" שמאלצת אותם להסתמך על רכבם הפרטי.
- אין לבני הנוער קווי אוטובוס או מוניות שירות הנגישים למרכז העיר.
- קווי האוטובוסים אינם מסונכרנים עם קווי הרכבת.
- קשיי ניידות בתחבורה ציבורית מהישוב החוצה ומשכונה אחת לאחרת. לדוגמה, רופאים ואחיות המתגוררים בעיר אינם יכולים להגיע למקום עבודתם באוטובוס אחד. תושבים,

לרבות חיילים, נאלצים לנסוע לשוב אלעד הסמוך או לפתח תקוה ולהשתמש במערכת התחבורה הציבורית הקיימת בהן כדי להגיע לשאר אזורי הארץ.

קשיי הגישה או היעדר גישה בתחבורה ציבורית בולטת במיוחד במוקדים הבאים:

- בתוך העיר: בין השכונות הישנות לחדשות, אל בתי ספר מסוימים בתוך ראש העין (דוגמה ב"ס טל).
- מחוץ לעיר: לאזור השרון, כפר סבא והוד השרון כמו כן לפארק אפק, לאזור בר אילן, שדה התעופה, סירקין, לשכת הגיוס. לאוניברסיטאות באזור, למכללת אריאל, לתל השומר ולבית החולים.

בנוסף לאמור מעלה ציינו את בעיית עומס התנועה בעיר:

- בכניסה והיציאה לעיר לאורך שעות היום, ובמיוחד בשעות שיא. עומסי התנועה מורגשים ביציאה מהעיר עד כיכר יהודה הלוי וביציאה מהעיר ברמזור לכיוון אלעד.
- כביש 5 לא סופג את כמות המכוניות שיש בשל גידול במספר הנוסעים בו, הדבר עלול להחמיר כשהעיר תגדל.

מחשבות והצעות לשיפור מערך התחבורה והנגישות בעיר

בתחום התחבורה הציבורית:

- ככלל יש להתאים את מערך התחבורה לצרכים של כלל התושבים ובפרט לאלו של הנשים, הקשישים, בני הנוער ובעלי הצרכים המיוחדים.
- הקמת מערך קווי תחבורה שיעברו בצורה מהירה משכונה לשכונה או מאזור לאזור.
- הפעלה של מערך מוניות שירות בהיעדר תחבורת אוטובוסים מספקת.
- יש לשקול שילוב תחבורה ציבורית חשמלית.

בתחום תשתיות תחבורה ודרכים:

- שבילי אופניים
 - סלילת שבילי אופניים במקביל לצירי תנועה מסביב לשכונות.
 - התקנת מתקני אופניים ישפרו מאוד את מגבלות הניידות ויהוו פלטפורמה לרכיבה בשעות הפנאי לכלל התושבים, מבוגרים ילדים ונוער.
- מסלולים לבעלי מגבלה בתנועה
 - בשל ריבוי קלנועיות בעיר, שמהוות "מטרד לרכבים בכביש" וסכנה למשתמשיה, יש לייצר להם מקום לנסוע אוו לפתח מדרכות רחבות שמתאימות לנכים ולעגלות.
 - בבנייה החדשה בקשו, לתת את הדעת על בנייה נגישה לעגלות ולאוכלוסייה המוגבלת פיסית, כלומר שתינתן חלופה נגישה יותר ממדרגות.
- חנייה
 - הוספת מקומות לחנייה ושיפור החניות הקיימות.

- כנ"ל לגבי מדרכות (רצוי לבנות מדרכות רחבות).
 - חשוב לתכנן חניות או מגרשי חנייה בטיחותיים ובטוחים בקרבת ב"ס.
 - כיכרות ורמזורים
 - שילוב כיכרות ורמזורים (לדוג' בכיכר שבזי פנייה לתורי זהב אוהלי קידר). היעדר כיכרות ורמזורים מהווים מטרד וסכנה כמו גם עומסי תנועה בעיקר בשעות העומס.
- ובכל מקרה המשתתפות מבינות כי הפיתוח של העיר יחייב בניית כבישים ראשיים, מציאות המחייבת מבחינתם, בניית מחסומים המונעים רעש באזורי מגורים.

פיתוח כלכלי: תעסוקה, מסחר, מע"ר ותעשייה

ניתן להתרשם מהמשתתפות כי מרכזי המסחר בראש העין כולה, חלשים עסקית ואינם אטרקטיביים ועל כן הם כושלים. הואיל ותושבי העיר אינם מקבלים מענה הולם בכל הקשור לצריכה, נאלצים פעמים רבות לצאת מהעיר למרכזי קניות ביישובים סמוכים. המשתתפות ציינו כי העיר מחסירה מהם את מגוון החנויות ורשתות השיווק שניתן למצוא כמעט בכל עיר, קרי, רשתות סופר ארציות, חנויות לטקסטיל, רשתות טיפוח, חנויות מתחום הטכנולוגיה, חנויות למתנות, תכשיטים ועוד.

נוצרה בעיר "נדידת" תושבים היוצאים לקבל שירותים בכפר קאסם הגובל עם ראש העין. המקום מהווה אלטרנטיבה זולה בשבת לאוכלוסייה החילונית וכן היצע שירותים רחב כגון: מוסכים, נגרים, אינסטלטורים, בתי-דפוס, רופאי שיניים וכו'.

בד בבד העלו המשתתפות את הרגישות שבפתיחת מקומות בשבת. שינוי הסטטוס קוו מהווה שינוי משמעותי לאוכלוסייה שומרת שבת. בתגובה הועלה עניין העיר פתח תקווה שבה נמצא מודל המביא לפתרון סוגיית פתיחת עסקים בשבת.

כמו בעניין תרבות הצריכה, כך גם רוב אוכלוסיית העיר נאלצת לצאת לעבודה מחוץ לה, אמרו.

מחשבות והצעות בהתייחס לפיתוח כלכלי לעיר?

- חשוב שיהיה לפחות קניון אחד שיהווה מרכז בילוי וצרכנות לתושבים הכולל בתוכו בתי קולנוע, מכון כושר, בתי מרקחת שפתוחים גם בסוף השבוע.
- יש להקים בכל שכונה מכולת ומרכז מסחרי, מעין קניונית שבה חנויות לממכר מזון בתי קפה, בנק. מה שיהווה גם פלטפורמה למקום מפגש בין תושבי השכונה.
- מבחינת המע"ר הציעו לפתח עסקים לצד פיתוח מתחמי מגורים ברוב שבזי: מרכז העיר המליצו, ימשיך להציע לתושביו מרחב עירוני שבו "עירוב שימושים", כלומר דיוור לצד מסחר בצורה של חנויות מגוונות ובתי קפה ומעליהם דירות מגורים.
- חלק מהמשתתפות הציעו שראש העין תאפשר פעילות עסקית בשבת.

- על מנת לאפשר לתושבים להישאר ולעבוד בעיר יש לפתח מקומות תעסוקה מתאימים. לדוגמה: תעסוקה לנשים. העיר צריכה לייצר מקומות תעסוקה המותאמים לאימהות ולנשים וכן לתת תמריצים הטבות למקומות תעסוקה שיעסיקו נשים מהעיר.

אוכלוסייה וחברה – דת, השכלה, תרבות מבני ושירותי ציבור

כפי שניתן לראות בפתיחת המסמך, הקסם של ראש העין נובע, בין השאר, מהאוכלוסייה המתגוררת בה. המשתתפות הביעו חשש מאיבוד הקהילתיות של ראש העין עכשיו כאשר העיר לקראת שילוש גודלה. מתוך כך הביעו המשתתפות רצון עז למצוא דרך לשמור על הקהילה המיוחדת לעיר כאשר העיר תגדל.

המשתתפות מעוניינות לראות את ראש העין העתידית כבעלת היצע תרבותי עשיר בו מוקדי תרבות, מסחר שירותים ובילוי לתושביה ולמבקריה. לדעתן המצב בעיר לא משביע רצון.

העיר, על פי חלק מהמשתתפות, הפכה בשנים האחרונות, לעיר "ידידותית לנשים". בעקבות תהליך שנעשה עם קבוצת נשים מגוונת מרחבי העיר, נוצרה סביבה תפקודית מותאמת לצרכים הייחודיים של נערות ונשים. תהליך ההעצמה תרם לצמצום פערים מגדריים ובנה תשתית תומכת באופן שאינו מדיר אותן מאתרים ומרחבים בעיר והמעניק להן תחושת בטחון, עניין, שייכות וזהות ובסיס למיזוי והגשמת הפוטנציאל שלהן במישור חברתי וכלכלי.

ובתחום אחר ציינו המשתתפות כי העיר איננה עיר של תיירות והיא נעדרת מוקדי משיכה תיירותיים, אין בה מלונות, בתי הארחה, צימרים ומתקנים דומים לאלה. המשתתפות חשבו שאולי נכון לעיר דווקא כן להתפתח לכיוון הזה.

מבני ציבור-

- מערכת החינוך טובה, אך בשכונות הצעירות יש מחסור במסגרות חינוך לפעוטות, בתי ספר יסודיים ותיכונים.
- בשכונה הוותיקה יש מחסור במסגרות חינוך לאוכלוסייה החילונית. כיום האוכלוסייה מגוונת ולכן חשוב לדאוג לבית ספר בהתאם.
- היו שטענו כי קיים מחסור משמעותי במסגרת חינוכית דתית לבנים וקיים מחסור במוסדות חינוך תיכונים לאוכלוסייה החרדית.
- המשתתפות העלו כי מיעוט בתי הספר מצמצם את אפשרויות הבחירה ומאלצם להסתפק בקיים. באופן דומה מצומצם מגוון בתי הספר בעלי אופי ייחודי ואלטרנטיבי.
- בתי הספר והגנים מפוזרים ברחבי העיר. משפחות להם ילדים בטווח גילאים רחב נאלצים לעצור במספר תחנות כדי לנייד את הילדים למסגרות החינוכיות.
- ציינו כי קיים מחסור באולמות ספורט בבתי הספר, וכן שבילי אופניים בקרבתם.
- יש צורך בהקמת בתי ספר לילדים עם צרכים מיוחדים.
- יש לדאוג לתשתיות ברמת תברואה תקנית לדוגמה על ידי שיפוץ שירותי נערות ונערים בבתי הספר (כפי שכבר נעשה בפרויקט 'השירותים שלי').

- הוצע לרכז מתקני החינוך באשכולות : גנים, בתי ספר ומרכזים לגיל הרך. זוהי דרך לייצר רצף אצל הילדים במעבר ממסגרת אחת לשנייה על פני השנים.

ספורט - המשתתפות הדגישו את החשיבות בפיתוח מערך מגרשי ומתקני הספורט בשכונות מלבד קאנטרי קלאב, שכן לא לכל תושב תהיה אפשרות כלכלית ליהנות ממתקנים אלה.

- מגרשי טניס.
- מגרשי כדורסל.
- בריכה.

בילוי ופנאי - אחד הנושאים שהטריד את המשתתפות קשור להיעדר מוקדי בילוי ולהיצע פעילויות דל עבור ילדים, נוער, סטודנטים וצעירים. כגון, מרכז לגיל הרך, מרכזי קניות ומסחר (מחסור בקניונים), בתי קולנוע, תיאטראות, ספריות, מועדונים, מתנ"סים.

המשתתפות הדגישו את הקהילתיות של העיר והתגאו בה, הם ציינו במיוחד את הנוער העסוק בפעילויות תנועות הנוער השונות וציינו שחסר מבנה שישרת את כלל הנוער הדתי, מלבד זה של בני עקיבא, שבו תרוכז הפעילות לאוכלוסייה זו.

שירותי בריאות -

- חסר בית חולים ומרכז רפואי.
- מרכז בריאות לאישה ולילד. יש המבקשים לייצר את המרכזים בנפרד.
- הוספת מכונים רפואיים לאוכלוסיית הגיל השלישי (לדוגמה בתחום הגריאטריה).
- תוספת של טיפות חלב בשכונות החדשות והוותיקות.
- הוספת סניפים של כלל קופ"ח בשכונות החדשות והוותיקות.
- דיור מוגן.

הוספת שירותי ציבור שונים בשכונת הוותיקות והחדשות-

- סניפי דואר
- סניפי בנקים
- עמדות כספומט

שירותים ומבני ציבור כמוקדי תרבות, בילוי ופנאי, חלקם יהוו מוקדי תיירות פנים וחוץ-

- הוספת מרכז תרבות במרכז העיר.
- מרכז לגיל הרך הכולל ג'ימבורי.
- בניית מרכזים קהילתיים קטנים בכל שכונה, גם בשכונות החדשות.
- מרכזי קניות ומסחר (מחסור בקניונים)
- הקמת מוזיאון.
- פיתוח השוק (העמקת הייחודיות שלו, הסדרת מיקומו).
- חיזוק תנועות הנוער ותוספת מבנים הכין שחסר.
- בתי קולנוע, תיאטרון, ספריות

חזון לעיר ראש העין

מרחב ציבורי ואיכות סביבה

- **ראש העין עיר של איכות סביבה** - ראש העין תצמח כעיר בעלת מודעות לאיכות הסביבה ובעלת עיר עם מודעות מקיימת. העיר תשמר את משאבי הטבע ואיכותיה הנופיים, נחל רבה, יער ראש העין וגבעות הנוף.
- **ראש העין הירוקה** - העיר תדאג לקיים עיר ירוקה לתושביה תוך פיתוח ראות ירוקות, פארקים אסטטיים, צירים ירוקים המקשרים בין חלקי העיר ושבילי אופניים לתושבים. כמו כן תדאג העיר לבנות פארקים קטנים בקרבת אזורי מגורים. נוכחותם של פארקים אלה יעודדו תושבים לצאת ולצרוך אותם ובתוך כך יסייעו בשימור וחזוק הקהילתיות בעיר ויהוו פלטפורמה ליצירת גיבוש בין התושבים.
- **עיר תירותית** - מתקני התרבות הבילוי והפנאי בעיר יהוו מוקד משיכה לתיירות פנים וחץ עירונית.

מגורים וחזות העיר

- **עירוניות כפרית** - ראש העין תפתח כעיר מודרנית ועכשווית לצד שימור המאפיין הייחודי לה, "אוירת עיר כפר", האהוב על כל תושביה והכרחי להם. פיתוחה של העיר לא יפגע באווירה שקטה ונעימה זו.
- **עיר אסתטית** - חזות העיר ראש העין תהיה בעלת קו אדריכלי אחיד וקונספט עיצובי אחיד לרחובות ולמבנים. הכניסה לעיר תהפוך למטופחת ומושקעת המקדמת בברכה את באי העיר כולם.
- **שכונות וותיקות גם לצעירים** - העיר תשקיע בפיתוח, טיפוח וחזוק השכונות הוותיקות ותהפוך אותן למוקד משיכה של צעירים אליה.
- **ראש העין עם בינוי "בגובה העיניים"** - ראש העין תשמור על מרקם עירוני שבו הבינוי מגוון ומרווח וללא בניית מגדלים גבוהים.

חברה וקהילה, תרבות מסורת

- **עיר קהילתית** - ראש העין תשמר את אופייה הקהילתי האיכותי והערכי ותמשיך לפתח בה קהילה מגובשת, אשר יוצרת קשרים קהילתיים האחד עם השני והמפתחת יוזמות קהילתיות, פעילויות ערכיות והתנדבותיות כאחד.
- **עיר פלורליסטית** - ראש העין תמשיך להיות עיר בעלת חברה פלורליסטית, המתחשבת במגוון האמונות, המסורות ואורחות החיים המתקיימות בה. העיר תעודד בקרב האוכלוסיות הוותיקות והחדשות אידיאליים של כבוד הדדי, התחשבות, סבלנות וסובלנות במטרה להמעיט בין הקבוצות השונות מחלוקות וחיכוכים על רקע דתי, עדתי.
- **עיר קולטת** - העיר תדאג לקלוט באופן מיטבי את תושביה החדשים העתידיים תוך שימור המאפיינים הייחודיים של ראש העין המעניקים לתושבים תחושת שייכות, משפחתיות וקהילתיות.

- **עיר של מורשת ומסורת** - ראש העין תחזק ותשמר את ערכיה ההיסטוריים ואת עברה הייחודי אל תוך מרקם מודרני ועכשווי. העיר תדגיש את אתרי המורשת שלה ותהפכם למוקדי תיירות פנים וחוץ עירוניים. (שימור רחוב שבזי ושדרוג, שימור העתיקות).
- **'עיר ידידותית לנשים'** - ראש העין תמשיך במדיניותה לצמצום פערים מגדריים ותדאג להתאים את תשתיותיה החברתיות, כלכליות וסביבתיות לצרכים ייחודיים של נערות ונשים. ראש העין תספק לנשים בעיר סביבה ומרחב תפקודי, בהם הזדמנויות בתעסוקה והקצאות קרקע להגשמת הפוטנציאל שלהן. נשות העיר תחיינה בעירן בתחושת בטחון, שייכות וזהות.
- העיר תשמר את צביון הדתי של השכונות "הדתיות-מסורתיות", וישומרו הערכים והמסורת הקיימים בהן.
- **חינוך איכותי** - מערכת החינוך בעיר תהיה איכותית תוך מתן הזדמנויות שוות לתלמידים בבתי הספר ובגנים, המותאמים למגוון גישות, החל מהגישה המסורתית וכלה בגישות אלטרנטיביות מודרניות.
- **נוער שהוא מקור לגאווה** - הנוער של ראש העין ימשיך להיות מקור לגאווה עירונית ואילו העיר מצידה תפתח תשתיות המאפשרות לנוער להתכנס במסגרת תנועות נוער ותעודד הובלת יוזמות ערכיות ופעילויות התנדבותיות.
- **תרבות, מסחר ופנאי לכל** - ראש העין תהיה עיר איכותית, תוססת ושוקקת חיים המספקת לכל תושביה, ותיקים צעירים וחדשים, את כל הצרכים והשירותים להם הם זקוקים 7 ימים בשבוע. העיר תציע מגוון עשיר של מוקדים ומתקנים בתחום התרבות, המסחר והבילוי המותאמים לכלל האוכלוסיות בעיר ומכל שכבות הגיל.
- **תעסוקה מגוונת** - ראש העין תספק לתושביה פלטפורמה תעסוקתית המתאימה למגוון הרחב של תושביה לרבות צעירים ונשים.
- **אפשרויות לכל** - ראש העין תמשיך לפתח תכניות להעצמה הנשית בעיר בהיבט הקהילתי, עסקי, חברתי וציבורי.
- **עיר בטוחה** - ראש העין תדאג לשמר את שיעור מדדי הפשע והאלימות הנמוכים בה וממילא תמשיך לספק לתושביה תחושת ביטחון.

תחבורה ונגישות

- **עיר נגישה** - ראש העין תהפוך לעיר נגישה לכל ולכלל אזורי העיר.
- **תחבורה שירותית** - ראש תפתח תשתיות עכשוויות בתחום התחבורה בכלל והתחבורה הציבורית בפרט.
- **תחבורה ציבורית למען הציבור** - העיר תהיה בעלת מערכת תחבורה ציבורית יעילה, נגישה, נוחה, תדירה שתהווה אמצעי קישור פרקטי בין מרחבי מגורים, שירותים, תעסוקה מתחמי תרבות.
- **תחבורה יוצרת עיר חבורה** - העיר תציע לתושביה אמצעי תחבורה מגוונים שיקנו עצמאות מרחבית לכלל התושבים, יקדמו יוזמות לצריכת פעילויות במרחב ויעודדו חיבור בין תושבי העיר.

רשימת המשתתפות בקבוצות המיקוד : חופית גולדנזון, חן שביט, אביבית רז, הילה מורן יהודה, אביבית יעקובי, צורית רמון, יעל ברגין, בתיה מהרי, מיכל דוד, מרים קוממי, מוריה שרעבי, שולי חרבי, מירב חתוכה, אסתר מדמון, חדוה בן חמו, סיגלית סעד, לואי מויאל, טאגסט בזינך, טובה אורון, מיכל בן הגיא, גילה שובל, ענת אימבר, צילה אקסלרוד, אורלי מונק, רחל ויינר, נעמי חדד, אינה לנדנבנד, שרון בנד, בת אל אשואל, ריקי פרידמן, סיגל יהודה.